

‘Ik ga de wijken in, doorvoelen hoe mensen worden buitengesloten’

INTERVIEW

MARILYN A-KUM

Arnhem heeft als eerste gemeente in Nederland een Coördinator tegen Racisme en Discriminatie, Marilyn A-Kum. Wat staat het voormalig Staten- en gemeenteraadslid te doen?

Nadat Marilyn A-Kum bij haar vertrek uit de Provinciale Staten van Gelderland eerder dit jaar een lintje opgespeld kreeg voor haar inzet in de politiek, kon ze het niet laten. Ze sprak tot ‘de Witte Staten’, en dan vooral de veelal witte mannen die daar zitting hebben, met een oproep tot meer diversiteit in de provinciale politiek.

A-Kums (52) jarenlange politieke strijd tegen discriminatie en racisme heeft haar nu een nieuwe functie opgeleverd. In Arnhem is ze sinds twee weken Coördinator tegen Racisme en Discriminatie.

De Gelderse hoofdstad is de eerste gemeente die een regionale variant heeft op de post van Nationaal Coördinator tegen Racisme en Discriminatie. A-Kum wordt gepresenteerd als iemand die op dit dossier kan ‘stimuleren, aanjagen, verbinden én de vinger op de zere plek kan leggen’.

Waarom heeft Arnhem zo'n coördinator nodig?

‘Discriminatie en racisme spelen niet alleen hier. Maar Arnhem is een ambitieuze stad en de gemeenteraad wil dit, wat op zich al betekent dat het nodig is. Discriminatie is een constant agendapunt en moet dat ook blijven. Een coördinator kan zorgen dat het thema niet wegeeft op de wisselende golfbewegingen van de politiek.’

Als PvdA-gemeenteraadslid (2010-2018) op het thema ‘inclusieve samenleving’ maakte A-Kum zich hard voor een Arnhems slavernijmonument. Als Statenlid (2019-2023) ijverde ze voor het kunstwerk *Into the deep loving darkness*, dat dit jaar werd onthuld en een rondreis maakt door de provincie om aandacht te vragen voor het koloniale slavernijverleden van Nederland.

Ook pleitte ze voor het hijsen van de Pride-vlag op overheidsgebouwen en het aanleggen van oversteekplaatsten in regenboogkleuren.

Speelt de biculturele achtergrond van burgemeester Ahmed Marcouch mee in Arnhems voorlopersrol?

‘Als burgervader voor iedereen draagt hij dit onderwerp. Maar dit staat los van zijn biculturele achtergrond. Hij laat zich ook horen op inclusiviteits-thema's die hem niet direct persoonlijk raken. Van genderkwesties tot het tegengaan van eenzaamheid. Dat helpt zeker, maar uiteindelijk was het een motie van Denk die ervoor zorgde dat deze functie er kwam.’

A-Kum gaat in haar nieuwe rol over meer dan uitsluiten op basis van afkomst. Haar opdracht behelst vraagstukken van etnisch profileren tot gender, maar ook de toegankelijkheid van gebouwen voor mensen met een beperking. ‘Het is mijn rol ook de minder zichtbare uitsluiting zichtbaar te maken.’

Dat de gemeente Arnhem werk te doen heeft, werd eind 2020 duidelijk. In dat jaar bleek een onderzoek naar inclusiviteit op het stadhuis te zijn achtergehouden door ambtenaren die de uitkomsten betwistten. Toen het rapport van de Universiteit van Tilburg uiteindelijk bijna twee jaar na afronding alsnog naar buiten kwam, bleken de conclusies niet mals.

De ambtenaren in Arnhem zouden zich schuldig maken aan ‘ongelijke behandeling of discriminatie naar afkomst, leeftijd en gender’. In de onderzoeksperiode was Marcouch al burgemeester, maar ook hem had het rapport intern nooit bereikt.

Inmiddels ligt er als reactie op het rapport een meerjarenplan om de gemeente als werkgever inclusiever

“ Voor een positieve manier van veranderen is een open blik vereist

te maken. In de werving van personeel, maar ook door intern stil te staan bij Coming Out Day (11 oktober), Diversity Day (21 mei) en de internationale dag voor mensen met een handicap (3 december).

Buiten de muren van het stadhuis is met name het bewustzijn van het slavernijverleden zichtbaarder geworden. Sinds 2021 wordt met Ketikoti het einde van de slavernij gevierd in Arnhem. Sinds dit jaar betaalt de gemeente ook mee als burgers hun slavenachternaam willen veranderen.

Heeft u zelf ervaringen gehad in Arnhem die laten zien dat een coördinator zoals u nodig is?

‘In deze functie laat ik bewust het verleden achter me. Voor een positieve manier van veranderen is een open blik vereist. Natuurlijk zal ik kritisch zijn, maar als ik de aanval kies, zullen zij verdedigen.’

‘Het gaat om inleven in anderen. Dat moet ik ook doen als het over onderwerpen gaat die mij niet of minder raken, zoals gender, geloof. Want ook ik ben bevooroordeeld. Laatst nog bij het zien van Netflix-serie *Bridgerton*. Wat gek, dacht ik bij het zien van de zwarte koningin. Ik besefte dat zelfs ik als het over kleur gaat in stereotypen kan denken.’

U bent voor een jaar aangesteld. Wat wilt u bereiken?

‘Ik wil eerst ophalen wat leeft in de stad; mijn opdracht is breder dan het stadhuis. Ik ga de wijken in, doorvoelen hoe mensen worden buitengesloten. Uiteindelijk wil ik komen tot drie speerpunten waar de stad het hardst mee aan de slag moet.’

‘Vaak zijn problemen zichtbaar, bijvoorbeeld slecht toegankelijke gebouwen. In andere gebouwen zijn dan weer wel gebedsruimtes en kolfkamers, maar wordt het ook geaccepteerd als iemand een vergadering uitloopt om erheen te gaan? Of neem de moslima die op vrouwen valt en niet weet hoe ze er met haar ouders over kan praten. Wie is er voor haar?’

Welke kwestie is het urgentst in Arnhem?

‘Wat in heel Nederland speelt: de vraag waarom emancipatiebewegingen zo veel weerstand oproepen. Of het nu gaat over het slavernijverleden of de lhbt-gemeenschap: mensen die zich daarover uitspreken, roepen haatreacties op. Waarom is dat? Daar moeten we het gesprek over aangaan en dat is wat ik doe.’

Pieter Hotse Smit

Marilyn A-Kum.

Foto Kiki Groot voor de Volkskrant